

nemu začetniku samemu Jezusu Kristusu! Pač so ob Kristusovem času mnogi Judje, kar jih je bilo namreč učenih in više omikanih, govorili po gerško, morebiti kateri tudi po latinsko; priprosti ljudje, kaker so bili aposteljni skoraj vsi, pa so znali le svoj domači jezik, hebrejski ali prav za prav aramejski; še le po vnebohodu Kristusovem je prišel čez nje sveti Duh ter jim je bil dan dar jezikov. Jezus je torej po domače, po aramejsko, govoril z aposteljni, da so ga mogli umeti, in ker se je sploh pogovarjal do malega le s priprostimi ljudmi svojega ljudstva, smemo za gotovo reči, da je skoraj edino v imenovanem jeziku govoril. V svetem evangeliju imamo neketere besede zapisane še prav, kaker jih je izgovoril Jezus v tistem jeziku. Ko je hotel obuditi od smerti Jajrovo hčerko, jo je prijel za roko ter je rekel: «Talità, kúmi!» to se pravi: «Deklička, vstani!» (Mark. 5, 41.) Keder je mislil kaj posebno zaterditi in zagotoviti, je rabil besedi: «Amen, amen!» to je: «Resnično, resnično!» In na križu víseč je klical nebeškega Očeta: «Eli, Eli, lamà sabaktaní?» (Mat. 27, 46) ali kaker je zapisal drugi evangelist: Eloi, Eloi, lammâ sabaktaní?» (Mark. 15, 34) to je: «Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?» — Ne da se tajiti potemtakem, da je Kristus tudi pri zadnji večerji, ko je postavil daritev svete maše, po domače, po aramejsko, govoril in v tem jeziku izrekel besede spremenjenja: «To je moje telo, to je kelih moje kervi» itd.

Ravno tako gotovo je, da so te besede v imenovanem jeziku izgovarjali tudi aposteljni, ko so po smerti, vstajenju in vnebohodu Kristusovem obhajali njegov spomin ter spreminjali kruh v telo in vino v kri Gospodovo. Naj prej se je potemtakem v aramejskem jeziku opravljala sveta maša. Po aramejsko je bil tudi prvi sveti evangelij pisan, evangelij svetega Mateja, dasiravno se nam ni ohranil v tem jeziku, temuč le prestavljen v gerščino.

Poleg aramejščine se je rabila namreč v kerščanski cerkvi najprej gerščina; v gerščini je že prvotno pisano razen imenovane evangelija vse drugo, kar je v svetem pismu novega zakona. Gerščina je bila takrat razširjena daleč po vseh Jutrovih deželah in Kristus sam je n. pr. s Pilatom najberž po gerško govoril. Ni čudo torej, ako se je božja služba prvih kristijanov in zlasti daritev svete maše gotovo kmalu po vnebohodu tudi v gerškem jeziku obhajala ter so tako delali že aposteljni.

Ko se je potem sveta vera dalje širila v Egipt, v Abesinijo in Armenijo, se je začela kmalu tudi v teh dežel jezikih opravljati

božja služba, namreč v koptovskem, abesinskem in armenskem.

Še prej je prišla na versto latinščina. Od začetka se je sicer tudi v Rimu po aramejsko maševalo, kaker pričajo besede, ki so se iz tega jezika do današnjega dne ohranile v latinski božji službi: Amen, Alleluja, Hosana itd. Tudi gerščina je bila v apostoljskih časih v Rimu v navadi pri sveti maši; iz nje so se do zdaj ohranile besede: «Kyrie eleison» in neketere druge. Da bi bili aposteljni, sveti Peter ali sveti Pavel, po latinsko opravljali Rimcem službo božjo, se ne da dokazati. Rimci so ob tistim času večinoma dobro razumeli gerščino in mnogi so tudi najrajši govorili po gerško. Zato je sveti Pavel brez skerbi po gerško pisal Rimljanom, kar bi pač ne bil storil, ako bi bil mislil, da ne umejo tega jezika.

Ali ker je bila tudi latinščina ob tistem času omikana, imenitna in daleč razširjena, se je kmalu ne le sveto pismo predstavilo vvanjo temuč tudi služba božja začela se je opravljati po latinsko. To je bilo tolikanj bolj potrebno, ker se je gerščina počasi vmi-kala in zabila tako v Rimu kaker sploh po Laškem, latinščina pa se je govorila ali vsaj razumela ne le na Laškem temuč skoraj po vseh zahodnih deželah tedaj znanega sveta, v zahodni Afriki, na Španskem, na sedanjem Francoskem in tudi po naših okrajinah, ki so se imenoval takrat Norik in Panonija. Po vseh teh deželah se je razširilo kerščanstvo z latinsko službo božjo. Na to se ni bilo mogoče ozirati tako précej, ako je semtertje bilo kaj ljudi, ki so doma kako drugači govorili, ali latinščine celo razumeli niso. Pa taki po vaseh in samočah raztreseni ljudje tudi niso tako hitro sprejeli kerščanstva, ki se je od začetka le bolj po mestih razširjevalo. Zato so kristijani malikovavce imenovali «pagane», to je vaščane ali kmete.

V 5. stoletju po Kristusu pa se je začelo tako imenovano narodsko preseljevanje in mnogi nemški ali germanski rodovi so priderli od severja v južne dežele ter se naselili mej Latinci. Ali latinskega jezika niso izpodrinili. Olikani Latinci se namreč niso hoteli surove nemščine učiti; Nemci so se morali učiti latinščine, ako so hoteli govoriti sè sosedi svojimi. Ko so se ti Nemci potem h kerščanstvu spreobrnili, so z Latinci vkupaj hodili k službi božji, ker so že toliko znali latinskega, da so razumeli molitve in sploh, kar so slišali v cerkvi, dasiravno so mej sabo še vedno svoj stari nemški jezik govorili, dokler so ga naposled popolnoma pozabili. Tako je prišlo, da se je menda prav mej temi german-

skimi rodovi najprej porodila kriva misel, da se mora sveta maša v latinščini (ali hebrejščini ali gerščini) opravljati. Ta misel se je potem razširila tudi k ostalim nemškimi in drugim rodovom, ki niso bili v tako tesni dotiki z Latinci, da bi bili sploh znali njih jezik, in mnogi so naposled tako daleč zakolovratili, da so menili, da se sploh ne sme moliti v nobenem drugem jeziku, kaker samo v imenovanih trijih. Zato so že otroke po latinsko učili očenaš in apostoljsko vero in še le neki cerkveni zbori so morali vkažovati, da naj se uče tisti, ki ne umejo latinščine, vsaj v domačem jeziku. (Leta 813 pravi *Conc. Mogunt. can. 45*: „*Et qui aliter non potuerit, vel in sua lingua hoc discat.*“)

Tako so torej mislili Nemci in sploh zapadni evropski narodi ob času, ko so se začeli tudi Sloveni spreobračati h kerščanstvu.

Sloveni so prišli, kaker je znano, z Rusovskega ter so se naselili po naših krajih, po Ogerskem Moravskem, in Češkem v 6. stoletju po Kristusu, ko so bili prejšnji prebivavci te dežele skoraj popolnoma zapustili. Počasi so jih nato kerščevali večinoma nemški misijonarji; ali kerščanskega nauka in moliti jih niso dosti navadili, ker niso znali slovenskega jezika. Rastislav, moravski knez, piše zato leta 863 gerškemu cesarju Mihaelu III., da naj mu pošlje takih misijonarjev, ki bodo znali slovenskemu ljudstvu v njegovem jeziku oznanjevati sveto vero. Cesar res pošlje Konstantina, ki se je pozneje imenoval Ciril, in brata njegovega Metoda, in «veseli so bili Sloveni, ko so slišali čuda božja v svojem jeziku.»

Ciril in Metod sta sčasoma vse glavne dele svetega pisma prestavila v slovenščino, učila narod, molila ž njim in vso božjo službo mu opravljala v domačem jeziku. To je bilo Nemcem nekaj nezaslišanega; nemški škofje, ki jim je bilo zlasti za gospodstvo in desetino, ki so jo tedaj pobirali mej Sloveni, zaženo velik hrup in tožijo sveta brata papežu, da sta krivoverca, ker mašujeta v surovem slovenskem jeziku. Papež ju pokliče v Rim, da se prepriča sam, kako in kaj je. Radovoljno se odpravita na daljnji pot ter se tako popolnoma opravičita, da povzdigne papež oba k škofovski časti. Ciril je kmalu nato vmerl v nekem rimskem samostanu, Metod pa se verne ko veliki škof na Slovensko. Ali nemški škofje, še na pol ajdje, niso odjenjali papežu; zgrabili so Metoda in poltretje leto imeli zapertega v ječi, kjer so ga trapili, kaker so vedeli in znali; eden (to je bil škof!) bi ga bil celo s konjskim bičem tepel, da mu niso drugi vender le vbrani.

Papež se je krepko potegnil za Metoda, ko je izvedel o to-

likem divjaštvu, ter je leta 880 zopet dovolil slovensko sveto mašo s temi slovečimi besedami pisanimi knezu Svetopolku, ki je mej tem prišel na Moravskem na mesto Rastislavovo :

«Čerke slovenske od Konštantina nekedaj modroslovca iznajdene, ki naj se po njih Bogu hvala, kaker gre, razlega, po pravici hvalimo in zapovedujemo, da naj se v tem jeziku Kristusa Gospoda našega nauki in dela pripovedujejo... Tudi ni zoper pravo vero in učenje, bodisi maše v tem slovenskem jeziku peti, bodisi sveti evangelij, ali sveta berila novega in starega zakona dobro preložena in tolmačena brati ali druge urne molitve vse opravljati.»

S temi besedami je naravnost zapovedano v slovenskem jeziku pridigati in kerščanski nauk učiti ljudstvo; sveto mašo in druge cerkvene molitve opravljati po slovensko pa ni zapovedano temuč dovoljeno. Ali zavoljo tega dovoljenja ni hotel papež, da bi se slovenski mašniki ne učili latinskega jezika, v katerem je bilo pisanih toliko imenitnih bukev učenih cerkvenih očetov, in kaker se zavoljo večje slovesnosti pri veliki maši papeževi berilo in evangelij tudi po gerško poje, podobno je vzkazal, da naj se pri slovenskih svetih mašah evangelij najprej bere po latinsko, rekoč :

«Velimo vender, da naj se po vseh cerkvah dežele vaše zavoljo večje slovesnosti (ali častiljivosti) evangelij po latinsko bere in potem v slovenščino prestavljen oznanjuje ljudstvu, ki ne ume latinskih besed.»

Ker so pa že takrat bili mej Sloveni ljudje, ki jim je bilo ptuje ljubše od domačega, ter je menda celo Svetopolk sam raji slišal pri sveti maši latinščino, kaker slovenščino, zato pristavlja papež na koncu :

«Ako je tebi in tvojim sodnikom ljubše v latinskem jeziku poslušati maše, velimo, da naj se ti po latinsko opravljajo.»

Nič ni pomagalo! Tudi zoper to slovesno priterjenje papeževo so ropotali nasprotniki, tako da se je ohranila slovenska božja služba na svojem prvotnem mestu na Moravskem in sadanjem Ogerskem le do smerti svetega Metoda. Ali razširila se je sčasoma po južnih in jutrovih deželah slovenskih, oddaljenih od Nemcev, in do današnjega dne še ni izginila iz cerkve katoliške.

(Konec prih.)

Življenje svetega očeta Frančiška.

Sedmo poglavje.

Sveti Anton Padovanski. — Aleksander Haleški.
Tretji red.

V potokih je tekla kri svetih marternikov v prvih časih kerščanstva, in vendar je bilo kristijanov čedalje več. Kri marternikov je bila seme, in iz tega semena so rastle novi kristijani, kaker pravi stari cerkveni oče Tertulijan.

Podobno je bila tudi kri prvih marternikov reda svetega Frančiška kaker žlahtno seme, ki je dalo mnogo drugih marternikov in svetnikov, pred vsemi pa prelepi cvet svetosti in učenosti, svetega Antona Padovanskega.

Že v prejšnjem poglavju smo omenili portugalskega kraljestva, ki je onkraj španskega ob velikem morju atlantovskem. Glavno mesto te dežele se imenuje Lizbona ali, kaker izgovarjajo Nemci, Lisabon. V tem mestu je živel ob času svetega Frančiška imeniten mož iz rodovine prvega kerščanskega kralja jeruzalemskega, Martin grof Buljonski, oženjen z plemenito gospo Marijo Terezijo Tavéro, ketere dedi so nekedaj v Asturiji sedeli na kraljevem tronu. 15. velikega serpana leta 1195 sta dobila ta dva pobožna zakonska sinu, ki so mu dali pri svetem kerstu ime Ferdinandes. Ta otrok je bil izvoljeno dete božje, ki je z gorečim srcem začelo hoditi po stopinjah svojih dobrih starišev, berž ko je odrastlo zibeli. V desetem letu so ga izročili stricu, ki je bil korar ter ravnatelj neke višje šole za hlapčiče. On je Ferdinandka učil znanstev, ter ga ob enem odgojeval za cerkveno službo in dete je bilo zgled in ljubljencek vseh, ker je že tedaj nad njim bila očitna posebna milost božja. Ko je doveršil Ferdinand petnajsto leto svojega življenja, vstopi v samostan reguliranih korarjev svetega Avguština, ki je bil zunaj obzidja lizbonskega. Tam je prebil dve leti; ali ker so mu sorodniki s premnogim obiskovanjem nadlego delali, prosi, da bi ga prestavili v kateri drugi bolj oddaljen samostan. Pošljejo ga v Koimbro v samostan svetega Križa, kjer so ga bratje sprejeli z velikim veseljem. Tam je živel osem let in čislali so ga vsi ko izverstnega moža, učenega in pobožnega.

z mnogim znanstvom oboroženega ter polnega častitljivih zaslug.

V Koimbri je živela tisti čas tudi kraljeva družina portugaljska, kralj Alfonz II. in kraljica Uraka iz Kastilije. Povedano je že bilo, kako je lepo sprejela ta pobožna kraljica brate frančiškane, ko so šli sveto vero oznanjevat mohamedancem. In ko je svete ostanke njihove kraljič Peter v Koimbri pripeljal, sta jim kralj in kraljica naproti šla z velikim veseljem. Nesti so se imeli v veliko cerkev, ki je bila zato veličastno opravljena. Ali mezeg, ki je nosil svete ostanke v dveh sè srebrom okovanih skrinjah, se vstavi pred cerkvijo korarjev od svetega Križa in ni ga bilo spraviti z mesta. Vsem se je zdelo, da je tu roka božja. Odpro torej vrata tiste cerkve; mezeg vstopi ter nese tovor do nekega stranskega altarja, kjer se vstavi in čaka, da se mu s herbta vzamejo sveti ostanki. Tukaj so jih potem vložili ter so sezidali posebno lepo kapelico, kjer so se neprenehoma čudeži godili po teh svetih ostankih marterniških.

Ferdinandu, ko je gledal posvečena trupla častitljivih spričevavcev Kristusovih, se je vnela duša z novim ognjem in kaker neka žejja se ga je lotila, da bi tudi on mogel kri preliti za sveto vero. Mej tem so mu bile misli vedno vperle na frančiškane in samostanček, ki jim ga je bila dala postaviti kraljica Uraka zunaj mesta Koimbri. Nekega dne govori z dvema bratoma, ki sta bila prišla vbogaimo prosit v samostan svetega Križa; razodene jima svoje dušne boje ter ponižno prosi obleke svetega Frančiška, vendar s tem pristavkom, da bi ga poslali precej k saracenom, kjer hoče vmreti za sveto vero. Redownika oliváreška — Olivares se je namreč reklo tistemu kraju, kjer je bil samostanček frančiškanski — sta bila vsa vesela te prošnje pobožnega korarja, keterega plemeniti rod in velike talente sta dobro poznala. Sporočita jo vikšemu in vsa družina je enoglasno sprejela Ferdinanda mej svoje. S težavo ali vendar je dobil tudi dovoljenje dozdanjega svojega vikšega, da sme izstopiti iz reda korarskega, in že drugi dan sta prišla brata ter ga kar tam preoblekla in vsa vesela odpeljala. Korarjem pa je bilo silno žal zanj. Eden je celo nevoljno za njim klical: „Le pojdi, le pojdi, morda boš svetnik!“ On pa mu je odgovoril ponižno: „Ko boš slišal, da sem, bodeš pač Boga hvalil.“ Gdo bi si bil mislil takrat, da se bodo te besede tako hitro izpolnile! Le 12 let potem je papež Gregor IX. svetega Antona Padovanskega mej svetnike prištel.

Ferdinand je namreč, stopivši v Frančiškov red, spremenil

svoje kerstno ime, kaker se misli zlasti zato, da bi se še bolj skrnil svoji rodovini ter varen bil pred nadlegovanjem njenim. Sprejel je ime svetega opata Antona, ki je bil cerkveni patron oliváreškega samostana, kjer je tedaj začel novicijat ter prebival nato nekoliko mesecev v molitvi in svetem premišljevanju. Še dandanašnji se kaže tamkaj celica spremenjena v lepo kapelico, kjer je skrit pred svetom svojemu Bogu služil. Ali gnan od svetega hrepenenja ni mogel čakati, da bi mu minilo leto novicijatno; brez nehanja je prosil, da bi ga skoraj poslali k nevernikom, da vmerje za sveto vero. In res, provincijal je izjemno pripustil, da je obljube storil, preden je preteklo leto, in dovolil mu je nato v Afriko. Edini spremljevalec mu je bil brat Filip, lajik sè Španskega, ki je bil ravno tako pripravljen vmreti za Kristusa.

Ali previdnost božja je drugači odločila. Komaj je bil v Áfriki, pa se je lotila patra Antona tako huda merzlica, da je bilo videti, kaker bi imel zdaj zdaj vmreti. Vikši ga pokličejo torej čez tri mesece zopet nazaj z bratom Filipom vred. Ali na morju se vzdigne vihar ter ju nese namesti na Špansko v Sicilijo, kjer sta se vstavila v Mesini.

Pater Anton je imel tedaj 26 let. Štirimesečna merzlica ga je bila hudo zdelala, in k temu grozovita nevihta na morju! Komaj se je še mogel po koncu deržati; kaker živ merlič je bil videti. Zato je moral čez veliko noč ostati v Siciliji. Izverstni zrak mesinskega mesta v prvi spomladi pa mu je pomagal spet na noge.

O binkoštih je imel biti v Asizu vesoljni zbor ali generaljni kapitelj. Tja je gnalo hrepenenje Antona in sklenil je prepeljavši se čez morsko cesto mesinsko peš nadaljevati pot. Brat Filip ga je spremljal noter v Asiz.

V Asizu so bili zbrani sveti Frančišek in sveti učenci in bratje njegovi, provincijali in mnogi gvardijani iz cele Italije. Lepo je bilo gledati pobožne može, kako so skupaj bili v vboštvu in serčni priproščini ter živeli ob tem, kar se jim je dalo vbogaime, kaker otroci previdnosti božje. Sveti Anton, ko je pozdravil očeta svojega Frančiška ter mu obljubil pokorščino z neizrekljivim serčnim veseljem, skuša nato vmekniti se pogledom ostalih bratov. Ko se je toliko govorilo o zadevah reda po vseh deželah, on ni spregovoril besedice; molčal je ter ostal v Bogu zbran. To in pa, ker je bil tolikanj izhujšan, je zbranim očetom budilo misel, da je neveden

človek in bolehen brat, ki pač ne bo dolgo živel. Celo sveti Frančišek, ki je sicer v nadnatorni luči videl serčne skrivnosti svojih bratov, vsaj na videz ni dosti mislil nanj. Sveti Anton pa se je veselil v svojem sercu, da ga vsi zaničujejo, ker je hotel vsaj tako nekoliko nadomestiti Gospodu marterniško smert. V resnici se nobeden vikši ni zmenil za ptujca s Portugaljskega, ki je bil videti tako boječ in reven ter se tudi za nič ni potegoval, ker se je popolnoma prepustil previdnosti božji. Naposled je stopil k njemu provincijal okrajine Romanje, pater Gracijan, ter ga je vprašal, ali je mašnik. „Tako, sem!“ je kratko in ponižno odgovoril sveti Anton. In ko ga je vprašal, ali je že kam odmenjen, je odgovoril priprosto, da ne.

Imel je pa ta provincijal neki majhin samostan na gori svetega Pavla blizu mesta Forlija, kjer mu je bilo treba mašnika, da bi sveto mašo opravljal za brate. Vpraša torej patra Antona, ali bi hotel on iti tjakaj. Anton radovoljno sprejme to ponudbo.

V resnici je bil samostan na gori svetega Pavla kaker v puščavi. Neki lajik je bil tam gvardijan; temu je moral pokoren biti sveti Anton. Ali ravno to se je zdel svetniku pravi raj, kjer je mogel ločen od sveta v ponižnosti in pokori svojemu Bogu služiti. Tukaj je moral opravljati najnižja ročna dela, pomivati, pometati itd. Da je storil vse z največim veseljem, pač lahko spoznamo iz tega, ker je zraven še najostrejša pokorila opravljal, prebivaje v neki votlini, ki mu jo je bil prepustil vikši. Bičanje, čutje, post ob kruhu in vodi, to so mu bile navadne pobožne vaje, kaker nekedaj starim puščavnikom. Ker mu ni bilo dano, da bi bil kri prelit za Kristusa, je hotel vsaj tako z radovoljno pokoro in vednim zatajevanjem serce svoje Bogu darovati. Devet mesecev je prebil v ti samoti. Bog je bil tako rekoč pod mernik skril njegovo luč, da bi se popolnoma razgorela ter bi tolikanj svitlejše svetila potem, ko jo je hotel postaviti na svetilnik svoje svete cerkve.

Leta 1222 je bil okrajni zbor ali kapitelj v Forliju. Tudi svetega Antona so poklicali tja; menda ker so ga mislili kam predstaviti. Škof forlijski je imel ob enem posvečevati klerike frančiškanske in dominikanske; zato se je bilo sešlo mnogo bratov. Pred posvečevanjem pa je bila navada pridigo napraviti zbranim in tamkajšnji vikši frančiškanski je prosil dominikane, da naj bi od njih kateri to pridigo prevzel. Ali oni so se začeli izgovarjati, da niso pripravljeni, brez priprave pa da se ne upa nobeden pridigati pred

toliko množico častitljivih redovnikov. V tej zadregi in gotovo po navdihnjenju božjem se oberne vikši k svetemu Antonu, misleč, da ta priprosti, revni človek pač ne bo terpel škode na časti, ako ne bo dobro govoril. Zapove mu torej pod sveto pokorščino, da naj pridiga. Sveti Anton se prestrašen izgovarja, da ni še nikoli očitno govoril, ter da, kar nosi obleko manjših bratov, zavoljo bolezní še ni bral nobenih drugih bukev kaker brevir. „To dobro vem,“ pravi pater predstojnik, „pa ti boš vendar slušal!“

Tako, prisiljen od pokorščine, začne sveti Anton govoriti, pa si nalašč prizadeva, prikriti svoje znanje. Ali naenkrat ga potegne seboj duh božji, da je govoril neizrekljivo, skoraj nebeško lepo. Vsi redovniki so se čudili, rekoč eden drugemu, da še niso slišali tako lepe pridige. Vsi so bili spodbujeni. Le en glas je bil o patru Antonu, kako je učen in pobožen, ter kako je lepo znal prikrivati svoje znanosti in zmožnosti. Pater provincijal sam se je čudil učenosti njegovi in spretnosti, pa še bolj ponižnosti. Imenoval ga je precej v tistem zboru za pridigarja v svoji redovni okrajini Romanji.

Kmalu je tudi sv. Frančišek slišal o veliki učenosti in močeni besedi ter globoki ponižnosti svetega Antona. Silno vesel je bil tega in ne le da je poterdil dovoljenje in nalogo od provincijala mu dano, pridigati po okrajini romanjski, raztegnil mu je celó to dovoljenje ter ga odločil za pridigarja po vsej Italiji.

Zdaj je bil sv. Anton luč, visoko postavljena na svetilnik, da sveti neštetim množicam. Sedemindvajset let je imel, ko je začel očitno pridigati in učiti, in le devet let se je nadaljevala delavnost njegova; ali en sam mesec je storil in koristil več, ko drugi v mnogih letih ali celo življenje.

Predolgo bi se zaderžali, ako bi hoteli tukaj na dalje popisovati nevtrudno, nevstrašeno in pretresljivo pridiganje svetega Antona po Laškem in Francoskem in velike čudeže, ki so mu poterjevali besedo; zato je le na kratko v misel vzamemo neketere druge znamenite dogodke poznejšega življenja njegovega.

Kmalu potem, ko mu je izročil pridigarstvo, morebiti leta 1223, je naložil sveti Frančišek Antonu tudi, da naj uči sveto bogoslovje, pisaje mu sloveče kratko pisemce:

„Predragemu bratu svojemu Antonu brat Frančišek v Kristusu pozdravljenje!

Določujem, da razlagaj bratom sveto bogoslovje, pa tako, da

— kar silno želim — ni v tebi ni v drugih ne v gasne duh svete molitve po vodilu, katero imamo izpolnjevati. Z Bogom!“

Tako je bil sveti Anton prvi lektor ali učitelj v redu svetega Frančiška, in kamer je prišel pridigati, ako je bil v tistem kraju samostan, je učil tudi brate svetega bogoslovja. Najprej je učil v Bolonji ter ob enem pridigal. Leta 1224 so ga poklicali v Verčelj, kjer je imel postne pridige. Od tod je dobil povelje na Francosko, kjer je bil, ako vštejemo popotovanje, 36 mesecev. Pridigal in učil je zlasti v Monpeljeru, v Tuluzi, v Puiju, v Burzah, Limožah in po mnogih drugih mestih in vaseh. Meseca kimavca 1225 so ga izvolili bratje za gvardijana v Puiju, in že drugo leto za kustosa južne francoske okrajine. Ali le dva meseca je bil v Limožah kustos. Sveti Frančišek se je preselil v večno veselje 4. vinotoka 1226. Treba mu je bilo voliti naslednika in zato se je razpisal vesoljni zbor ali kapitelj, ki je imel biti v Asizu. Tudi sveti Anton se napoti na Laško okoli novega leta 1227. V Marselji je šel na morje ter se odpeljal najprej v Sicilijo, kjer je kaker povsod učil, pridigal in čudeže delal. Po veliki noči se je odpravil iz Sicilije ter prišel do binkošti v Asiz. Tam ga je izvolil kapitelj za provincijala Romanji, tisti provinciji, kjer je bil pred malo leti sprejet tako rekoč za božjo voljo.

Okoli 32. leta svojega življenja je nastopil sv. Anton to novo službo, ko je bil sedem let preživel v redu manjših bratov. Serafinska provincija Romanja se je raztegala čez celo gorenjo Italijo ter je segala celo tudi v naše slovenske dežele. Ko provincijal je šel sveti Anton po vseh samostanih te obširne okrajine; iz Rimina in Ravene v Oglej, iz Ogleja v Gorico, potem čez Kranjsko v Terst.

Gorica je bila takrat še prav majhina: grad, kjer je prebival grof, gospodar deželi, in hiše njegovih dvornih gospodov zraven, kaker se vidi še zdaj v obzidju na višavi. Zdolaj na ravnem, blizu tam kjer je zdaj velika škofijska cerkev, pa je bila vasica okoli stare vbožne cerkvice, podružnice solkanske fare. Pri tej cerkvi se je vstavil sveti Anton s tovarišem, blaženim bratom Lukežem, ter je začel pridigati ljudem, ki so se stekali od vseh strani. Tadanji grof je podaril nato svetniku tisto staro cerkev iz zraven toliko zemlje, da bi mogel vstanoviti samostan, obétaje, da podari še več, keder bo potrebno zaradi večega števila redovnikov. Postavil je torej sv. Anton pri cerkvi nizke kočice za štiri ali pet bratov, ki jih je poklical iz Italije, da bi z dovoljenjem farmoštra solkanskega, prece

oddaljenega, tukaj delili svete zakramente, mej tem ko je zoril on z oznanjevanjem besede božje obilo sadu zveličanja dušnega. Drugo leto je postavil mej cerkvijo in svojo celico majhino kapelico na čast sveti Katarini marternici, ki jo je posebno častil.

Na mestu stare cerkvice se je ščasoma nova in večja sezidala ter sv. Antonu posvetila; tam kjer je bila kapelica sv. Katarine in celica Antonova pa se je postavila nova kapelica sv. Antonu; tudi obširen samostan se je sezidal, kjer so prebivali frančiškani konventuali do konca prejšnjega stoletja, in potlej sè Svete Gore tja preseljeni reformati, ketere so leta 1811 predstavili na Kostanjevico. Cerkev svetega Antona so potem poderli; kapelica pa še stoji in ravno tako tudi samostan, le da drugi ljudje notri prebivajo, ne več redovniki. —

Listopada meseca 1227 je prišel sv. Anton vpervič v mesto Padovo, ki mu je imelo dati priimek ter od njega dobiti svojo največo slavo. Padovanci so bili kmalu vsi vneti zanj. Leta 1228 je imel tam prvič postne pridige. Vse mesto se je spreobernalo; Kristus je bil ko neviden kralj prišel v Padovo ter je vladal vseh serca. Ravno tega leta je vkrotil svetnik z mogočno besedo kervoločnega trinoga Ecelina, ki je z vojsko nadlegoval Padovance. Dokler je živel sv. Anton, je potem mesto mir imelo pred njim.

Po letu 1228 je pridigal v Florenciji. Od tam je šel na sveto gorno Verno, potem zopet nazaj v Florencijo, kjer je imel postne pridige leta 1229, in nadalje v mnoga druga mesta, kjer je obiskoval samostane svoje okrajine. O binkoštih 1230 je bil zopet občni kapitelj v Asizu. P. Anton je odložil provincijaljsko službo, in kapitelj mu je namenil edino le pridigarstvo, da bi mogel tolikanj več duš pridobiti za večno zveličanje. Najprej pa so ga poslali zbrani očetje z neketerimi drugimi v Rim, da bi prosil papeža določbe glede izpolnjevanja neketerih reči v vodilu in oporoki svetega očeta Frančiška. Papež Gregor IX. ga je sprejel z očetovsko ljubeznijo ter odločil tri mesece, da se vravnajo redovne zadeve. Mej tem je imel sv. Anton pridigati ljudstvu, pa tudi kardinalom in papežu. V Rimu je bila tedaj neprešteta množica ptujcev od vseh strani sveta: Gerkov, Francozov, Špancev, Nemcev, Angležev, Flamcev, Švicarjev, Skotov in raznoverstnih Slovencev. In vsi ti so slišali sv. Antona, ko je pridigal, vsak v svojem jeziku. Kaker nekedar v Jeruzalemu so se torej čudili ter izpraševali eden drugega: „Kaj ni ta-le Španec? Kako je torej, da ga slišimo vsak v svojem jeziku, v katerem smo rojeni?“ Papež Gregor IX. pa ga je ime-

noval sè slovečimi besedami „skrinjo obejuh zavez in orožnico svetega pisma.“ Štiri mesece je moral ostati pri njemu v lateranski palači; papež se je ž njim posvetoval o najmenitnejših zadevah svete cerkve.

Meseca listopada se je vernil v Padovo. Tam je spisal po želji kardinala Rinaljda Ostijskega pridige za praznike cerkvenega leta. Spomlad 1231 je imel poslednje svoje postne pridige. Pridigal je zunaj, ker je ni bilo cerkve v Padovi, da bi bili mogli notri poslušavci, koliker se jih je zbralo vsak dan; dostikrat jih je bilo do 30,000. To je bil srečen, zlat čas za Padovo; vse se je spreobračalo k Bogu, povsod se je začenjalo z novo gorečnostjo pravo kerščansko življenje.

Po veliki noči je sklenil sv. Anton svoj veliki misijon; po binkoštih, 14. majnika, pa se je odpravil natihoma iz Padove z bratoma Lukežem in Rogerijem. Šel je v Polje svetega Petra (Kampopampjero), kjer je imel grad prijatelj njegov grof Tiso. Tu je hotel nekoliko počivati po tolikem trudu. Blizu je bil namreč puščavniški stan, kjer so prebivali neketeri manjši bratje, poleg pa je stal visok košat oreh. Na tem orehu je želel sveti Anton, da bi se mu naredila majhina celica, kjer bi mej gostimi zelenimi vejami najrajši prebival. Grof sam mu jo je postavil brez odloga in res je svetnik tam gori preživel en mesec v tihi molitvi. Vender tudi pridigati ni popolnoma nehal. Kmalu so namreč ljudje izvedeli zanj ter od vseh strani vreli k orehu. Pridigal jim je z drevesa; boljšega sadja pač nigdar ni rodilo.

Enkrat na dan je prihajal sv. Anton z oreha, da je z drugimi brati skupaj zavžil nekoliko pičle hrane. Ob taki priliki mu nekega dne tako oslabe moči, da je omahnil in pal. Vodeničen je bil. Bratje so ga vzdignili ter položili na slamnato ležišče; sam ni mogel več gibati. Videvši, da se mu bliža smert, pravi bratu Rogeriju: „Ako se ti prav zdi, grem v Padovo, da vmerjem tam pri Materi Božji.“ Naložili so ga torej na kola ter peljali proti mestu. Pred obzidjem, v Arčeli, sta mu prišla naproti dva brata, ki sta ga pregovorila, da je ostal tamkaj v hospicu bratovskem, kaker, da bo tam bolj v miru kaker v mestu. Sv. Anton se je ponižno izpovedal ter sprejel sveto rešno telo in poslednje olje. Priporočil se je še Devici Mariji in po kratkem smertnem boju je zdihnil svojo lepo dušo v petek večer 13. rožnega cveta 1231 v šestintridesetem letu življenja svojega. Smert njegovo so oznanili v Padovi otroci, ki so klicali po mestu: „Vmerl je svetnik, sveti Anton je vmerl!“

Peti dan po smerti se je preneslo sveto truplo v slovesnem sprevodu v mestno cerkev Matere Božje Veče, kjer je sam želel pokopan biti, in grob njegov je postal središče mesta padovanskega. Na binkoštno nedeljo 30. velikega travna 1232, torej preden je minilo leto, kar je vmerl, ga je papež Gregor IX. slovesno prištel svetnikom. Perva obletnica njegove smerti se je obhajala v srečni Padovi ko zapovedan praznik svetega Antona, kaker se praznuje tam 13. rožnega cveta do današnjega dne.

To so poglavitaiše reči o življenju svetega Antona le po verhu povedane, vender morebiti obširniše, kaker bi se pričakovalo v popisovanju življenja svetega Frančiška. Storili smo to zato, ker se nam zdi, da bomo očeta še le prav izpoznali, ako poznamo nekoliko tudi družino njegovo ter mej njo zlasti najslavnišega sinu, ki mu je bil v vseh rečeh najbolj podoben. Pa tudi to se vidi iz tega, kar smo povedali o svetem Antonu, kako je že ob življenju svetega Frančiška red njegov na vse strani pognal korenine ter kako ga je Bog slavno poveličal.

Vsaj na kratko moramo tu v misel vzeti tudi drugega imenitnega moža, ki je že, ko je sv. Frančišek še živ bil, z učenostjo svojo pred vsem svetom povzdignil ponižni njegov red. To je slavni doktor vseučilišča pariškega, Aleksander Haleški, tako imenovan po rojstnem kraju Halesu ali Heljsu v glósterski grofiji na Angleškem. Pripoveduje se, da je bil ta mož naredil obljubo, da bo storil vse, kar se ga prosi zaradi ljubezni do Marije device, ako le ni celo nemogoče. Prigodi se pa, da ga sreča nekega dne neki frančiškan ter mu pravi: „Dolgo je že, kar se trudite mej svetom z veliko slavo in častjo; naš red pa nima še učenega učitelja; zato vas prosim zaradi ljubezni do Boga in svete Device, vstopite v naš red!“ Aleksander se je nekako prestrašil, vender je odgovoril: „Kmalu pridem za vami, brat moj, ter storim, kar hočete.“ In v resnici je nekaj dni nato zapustil svet ter oblekel vbogo oblačilo manjših bratov. Ali motil bi se, gdor bi mislil, da je bilo to ločenje brez bolečine in terdega dušnega boja. Še dolgo je kervavela rana; samostansko življenje se mu je zdelo silno težavno in tiščeče. V tej razterganosti vidi v duhu svetega Frančiška obloženega s težkim lesenim križem, kako je plezal ž njim na sterno sterno goro. Aleksander mu hoče pomagati, ali Frančišek ga odpodi z nevoljnimi besedami: „Pojdi, slabotnež, ta težki križ hočeš nesti, pa še lahkega volnenega ne moreš!“ Ta prikazen je pokrepčala Aleksandra; nadaljeval je učenje na vseučilišču in to mu

je dalo dovoljenje enega od svojih redovnih bratov izvoliti, da mu podeli vseučiliške časti. V molitvi je videl potem nad glavo brata Janeza Larošeljskega ognjeno kugljo, ki je razsvečevala celo cerkev. Tega je izvolil in red je tako dobil še enega imenitnega doktorja.

Pa ne le z govornjo besedo je učil Aleksander, tudi s peresom je vedel koristiti redu in cerkvi. Namenil se je bil razne tvarine bogoslovske zbrati v eno celoto, kaker v eno telo, in spisal je velike bukve, o katerih je rekel papež Aleksander IV.: „Te bukve so reka, ki iz rajskih studencev izvira, zaklad učenosti in modrosti, napolnjen z neoveržljivimi nauki, ki z močjo resnice pokončujejo laž; za vse, ki hočejo napredovati v spoznanju postave božje, so velike koristi; božje delo so te bukve, pisane po razsvečenju svetega Duha.“

Kar je najbolj pomnožilo slavo Aleksandru Haleškemu, to je pa to, ker je bil učitelj najbolj razsvečenima cerkvenima učiteljema srednjega veka, svetemu Tomažu Akvinskemu in svetemu Bonaventuri.

Tako je bil red svetega Frančiška častljiv pred učenimi in imenitnimi in nad vse priljubljen pri vbogem priprostem ljudstvu. Ni čudo torej, ker so od vseh strani ljudje prihajali ter svetega očeta prosili, da bi jih sprejel v svojo blagoslovljeno družbo. Ali toliko ljudi ni mogel in ni smel sprejeti; ni bilo drugači torej, kaker skerbeti je bilo treba, da se sicer ohrani gorečnost v dobrem, pa se vender posvetnim stanovom ne odtegne preveč moči. Sveti Frančišek je začel misliti na tretji red, ki bi bil primeren ljudem obojega spola, ki hočejo pokoro delati in pobožno živeti, pa se ne morejo popolnoma ločiti od sveta in svetovnih opravkov. V Kanari je vpervič tak red obljubil muožici, ki so jo presunile pridige njegove; prva pa, ki jih je vvanj resnično sprejel, sta bila zveličani Lukezij in njegova žena Bonadona.

Natančniše popisovati tretjega reda in koristi njegovih tukaj pač ni treba, ker je bravcem našim vse to že zadosti znano. Mlačni, slabi in neverni kristijani zaničujejo in sovražijo tretji red, oni so imeni terciar in terciarka izpačili in v sramoto obernili; najboljši, najbolj goreči in učeni škofje, kardinali in papeži pa ta red hvalijo in priporočajo ter z lastnim zgledom vabijo vvanj kristijane. Komu naj verjamemo? Ni za trenotek se ne moremo pomišljati.

Neizmerna lepota presvetega Serca Jezusovega.

7. Naj miliše Serce.

Bolj ko premišljujemo lepoto Jezusovega Serca, bolj nam zmanjkuje besed, s katerimi bi jo mogli vredno naznaniti. Zlasti njegove neizmerne ljubezni in dobrotljivosti do vbozega človeštva ne moremo dovolj dopovedati. Že trikrat sem si prizadeval prepričati vas, kako nedopovedljivo ljubeče, kako neskončno vsmiljeno in neizmerno dobrotljivo je to Serce. Pa še se mi zdi, da ima naš jezik družih besed, ki bi nam vtegnile še natančnije zaznamovati dobroto božjega Serca.

Imenujemo ga namreč tudi naj miliše Serce, zato ker je mej vsemi serci naj bolj prizanašljivo, naj bolj rahločutno ali nežno in najbolj sočutno in priprosto.

To neizmerno milobo je kazalo nekedaj Jezusovo Serce do vsih ljudi, s katerimi je imel opraviti; in enako milo nam je vsim tudi še sedaj.

Poglejmo Jezusa najpred mej otroci! Že mej nami je znamenje dobrega rahločutnega serca, če kedo nedolžne otročiče ljubi in če oni njega radi imajo. Tolike ljubezni pa ni še nihče nikoli imel do ljubih malih, kaker Jezus, in na veke mu ostane za njegovo premilo Serce tako častni prislov „prijatelj otrok“!

Koder se sv. evangelij oznanja, povsod se tudi prelepa dogodba „Jezus male k sebi kliče“ veselo pripoveduje. In če si jo še tolikrat že slišal, zmirom se ti še genljiva zdi, ker si vselej misliš: kako je imel Jezus vender priprosto, kako rahločutno detinsko Serce! Aposteljni, sicer mej takratnimi Judi naj boljši možje in tudi jako dobrega serca, tolike rahločutnosti niso poznali: odganjati so jeli pobožne Izraeljke, ki so tako zaupljivo prinesle svoje otročiče k Jezusu. Jezusovo premilo Serce pa tako zelo razveseli pogled ljube nedolžnosti, da s prosečim glasom zakliče: „Pustite vender male k meni; nikaar jim ne branite!“ In kako srečnega se čuti mej njimi! enega objema, družega na Serce pritiska, tretjemu roko poklada na nežno glavico; za vse pa ima detinske besede blagoslova, ljubezni in dobrotljivosti: on je vesel otrok, otroci pa njega!

Jezus pa je otroke zato tako ljubil, ker je nesprideno otroško serce tako zelo podobno njegovemu neomadežnemu Sercu. Sv. Kri-zostom piše: „Duša otrokova je prosta vsih dušnih bolezni“. In tako detinsko serce prosto hinavščine, krivičnosti, hudobije in gre-ha, želi Jezus, da bi imeli tudi aposteljni ter vsi ljudje. Zato je postavil o neki priliki malo dete pred svoje učence in djal: „Ako ne boste taki, kaker ta le otrok, ne pojdete v nebeško kraljestvo.“

In ker mu je vsako priprosto detinsko serce tolikanj ljubo, zato otroke priserčno priporoča vsim vernim rekoč: „Kedor takega otroka v mojem imenu sprejme, ta mene sprejme. Gorjé pa člo-veku, kateri koga izmej malih pohujša; bolje bi mu bilo, da bi se mu obesil mlinski kamen na vrat ter bi se potopil v globočino morja!“ Sklicuje se na nebeškega Očeta, čiger volja ni, da bi se kateri izmej malih izgubil, in na njihove „angelje varihe, kateri vedno gledajo obličje nebeškega Očeta“.

Ako se hočeš tudi ti Jezusovemu milemu Sercu prikupiti, skerbi, da bo najpred tvoje serce prav priprosto detinsko nedolžno; prizadevaj si pa tudi, kjer le moreš, za detinsko bogoljubnost otroč-jih sere kaj storiti s pospeševanjem „detinstva“ itd. Zlasti goreč bodi, če je kateri tak tvoji skerbi izročén, ki se za prvo sv. ob-hajilo pripravlja. Zakaj posebno pri prvem sv. obhajilu se vsako leto po brezštevilnih krajih naj bolj genljivo ponavlja zgodba „Je-zus male k sebi kliče“.—

Opazujmo Jezusa še mej odraslimi in sicer najpred pri nje-govih prijateljih.

Prijateljstvo je mogoče le mej enacimi. Zato je nam Jezus enak postal v vseh rečeh razen greha, da bi si njegovo premilo Serce moglo pridobiti naše prijateljstvo, in da bi nas samo moglo prav prijateljsko ljubiti. In tako priserčno še ni nihče nikoli lju-bil svojih prijateljev, kaker jih Jezus ljubi.

Že takrat, ko si voli svoje prijatelje, kaže neizmerno rahlo-čutnost: nikomer se ne sili, mariveč pri vratih našega serca stoji in rahlo terka ter čaka in prosi, če ga hoče človeško serce spre-jeti. Ko je bil še na zemlji, je hodil okrog ter vabil in klical: „Kedor hoče biti moj učencec (—moj prijatelj, bi skoraj djal) naj zataji samega sebe, naj vzeme križ na ramo in naj hodi za me-noj!“ To je terjal od prijatelja, od svoje strani pa je obetal: če ga hoče kedo ljubiti, ga bo tudi on ljubil, bo sè svojim Očetom k njemu prišel in bodo skupaj večerjali. Enako milo še zdaj vabi in kliče vse od kraja rekoč: „Hodi za menoj! Moj sin, moja hči, daj

mi svoje serce!“ In pripravljen je sprejeti vsacega za svojega pri-serčnega prijatelja. Sili se sicer nikomer, a tudi sramuje se ne nikoger; le toliko napoveduje, da se bo enkrat pred nebeškim Oče-tom sramoval tistega, kateri se zdaj njega sramuje pred ljudmi.

In pa kako ljubeznjivo ravna sè svojimi prijatelji! Keder go-vori ž njimi ali o njih, jim daje jako prikupljiva imena. „Otroči-či!“ jih nagovarja. „Vi ste moji prijatelji, ako storite, kar vam jaz zapovem“ jim zagotavlja; „bratje in sestre“ so mu vsi, ki voljo njegovo izpolnjujejo; zato „se ne sramuje brate jih imeno-vati“. (Hebr. 2. 11.) — Ko se vsede sè svojimi za mizo, jim pred vsem zagotavlja, kako serčno je že želel ž njimi jesti; sam jim potlej noge vmiva in sam jim streže pri mizi sè svojimi naj sve-tejšimi rokami! In kedo je še kedaj tako postregel svojim prija-teljem, kaker Jezus, ki jim je dal svoje lastno telo in kri v skriv-nostni živež, in sicer za vse čase: „Kederkoli boste to delali, stor-ite v moj spomin!“ Keder uči, svojim izvoljenim še potlej posebej razlaga, jim posebej razodeva skrivnosti, ki jih družim priko-va. Ko jih vidi v strahu, jim daje pogum rekoč: „Nikar se ne bojte, jaz sem!“ V žalosti in skerbeh jih tolaži: „Veselite se in veselja po-skakujte, vaše plačilo je obilno v nebesih; vaša žalost se bo v ve-selje spremenila“ itd.

Nekaterim odbranim prijateljem pa še prav posebno ljubezen skazuje. Petra, Janeza in Jakopa n. pr. pelje na goro Tabor, tam se spremeni pred njimi, da vidijo njegovo bliščéče veličastvo in čutijo že na zemlji nebeško srečo. In potlej prijateljsko pristavi, naj tega ne pravijo pred vstajenjem nikomer, kaker bi hotel reči: to je le za posebne prijatelje. Ravno te tri vzame na Oljiski gori seboj v vert Getsemani in jim toži: „Moja duša je žalostna do smerti“, kaker bi v tem tolažbe iskal, če najboljšim prijateljem potoži svojo grozovito serčno britkost; priporoča se jim, kaker pri-jatelj prijateljem v molitev rekoč: „Ostanite tukaj in molite!“ In kolikrat je posebej Petru pokazal prijateljsko ljubezen: prejšnje ime mu je spremenil, takrat, ko ga je sprejel mej svoje, bolno taščo mu je ozdravil, v Kafarnavmu je v njegovi hiši stanoval, ko je učil, se je vsedel v njegov čolnič, prav zanj je ribji lov čudežno pomnožil; kaker prijatelj prijatelju mu pove, da se ga je v molitvi spominjal: „Jaz pa sem prosil za te“ itd., in čeravno ga je bil ta-ko zelo razžalil, se mu je vendar po vstajenju posebej prikazal: kolika prijateljska zvestoba! Enako je tudi Janeza odlikoval: pri zadnji večerji je smel sloneti na njegovih persih, na križu mu je

izročil Jezus, kar je imel naj ljubšega na svetu — takorekoč v prijateljski spomin — svojo lastno Mater! Taka prijateljska milo-
čutnost je nedolžnega Janeza tako prevzela, da je ni mogel nika-
dar pozabiti, nikoli dovelj dopovedati. Prijateljstvo milega Serca
Jezusovega mu je ostalo za vse življenje nekak svet ponos. Naj-
rajše bi bil v vsih svojih spisih mesto svojega imena povsod zapi-
sal „prijatelj Jezusov“; in res beremo ondod, kjer bi imelo stati
„jaz“ ali pa „Janez“ navadno: „učenec, ki ga je Jezus ljubil“.

Serce Jezusovo je pa tudi zdaj še tako, kakeršno je bilo ne-
kedaj do svojih prijateljev, do svojih izvoljenih. Vsak, kedor je
že pridno prebiral življenje svetnikov, me bo dobro razumel kaj
in koliko hočem s temi besedami povedati. Posameznih izgledov
mi tedaj tukaj ni treba naštevati. Le to naj v kratkem omenim,
kako je Jezusovo milo Serce do svojih zvesto v terpljenju in ne-
sreči, kjer se lahko naj lepše pokaže prijateljska zvestoba. Tukaj
dela Jezus, kaker noben drugi prijatelj. Navadni prijatelji le to-
lažijo, svetujejo to in ono, sem ter tje tudi kaj pomagajo, če je v
njih moči. Jezus pa je vzel križ na ramo, ga nesel na goro Kalj-
varijo ter je na njem vmerl v nedopovedljivih bolečinah, in ta-
ko je sam prestal, kar je pri terpljenju naj hujšega in sam izpil,
kar je naj grenkejšega: za druge le ostane, kar je lahko in sladko.

Da bo pa kedo mogel razumeti in skusiti, kar sem ravnokar
rekel, mora biti sam Jezusov izvoljen prijatelj. Brez števila je ta-
kih, ki to že iz lastne skušnje vedo. Sv. Terezija je tolikrat zakli-
cala: „Terpeti ali pa vmreti“; neka druga svetnica pa je še celo
rekla: „Ne vmreti, ampak terpeti.“ Smertne težave je Jezus sam
prestal v neizmerni grozovitosti, njegovi prijatelji govorijo na zadnjo
uro: „Nikedar bi ne bil verjel, da je vmreti tako sladko.“ Sv.
Frančišek imenuje smert svojo ljubo sestrico in v slavni sončni pes-
mi poje: „Bodi počeščen, o Gospod, za našo sestrico, telesno
smert“ itd. Vprašaj tedaj one, ki so sami s toliko sladkostjo
skusili, kako milo je Jezusovo Serce svojim prijateljem; ali še bo-
lje, skušaj se sam popeti do vzvišene Jezusove ljubezni zakaj tu-
di tebe želi mej svojimi — in prepričal se boš sam.

Pa mej tem, ko ljubi Jezus skazuje toliko odlično ljubezen
svojim odbranim zvestim dušam, ne pozabi tudi na svoje učence
nižje verste. Vse tiste, ki vanj verujejo in njemu služijo, tako le-
po imenuje svoje ovčice, samega sebe pa dobrega pastirja;
pa tudi Jagnje se pusti imenovati, da bi tem lažje vsi spoznali mi-
lobo njegovega Serca.

In kako milo se čuje glas predobrega pastirja, keder ima upanje novo ovčico privabiti v svoj ovčjak. Nikodem pride v temni noči k njemu in precej ga začne podučevati. Pa kako prizanašljivo je njegovo podučevanje! Noben katehet ni v stanu tako prizanašljivo ravnati s priprostim otrokom, kaker Jezus ravna z bogatim „učenikom postave“. Kako krotko odgovarja na njegova dvojljiva vprašanja, kako mirno rešuje njegove pomisljike, kako modro se poslužuje njegovih zmot, da bi ga do resnice privedel. In s svojo nebeško prizanašljivostjo si je pridobil zvesto ovčico.

Pri Jakopovem vodenjaku najde Samarijanko grešnico. On ve za njene grehe, ve pa tudi za iskrico dobre volje, ki še tli v njenem grešnem sercu. Nemudoma se loti težkega dela, spreobertiti zastarano grešnico. In kako rahlo, kako prizanašljivo! „Ke bi priprost duhovni“, piše neki pobožen pisatelj, „imel mogočnega vladavca pripeljati k spoznanju resnice in k poboljšanju življenja, ne bi mogel ravnati bolj prizanašljivo in bolj spoštljivo, bolj milo in skerbno, rekel bi skoraj, bojazljiviše, kaker ravna Gospod nebes in zemlje, Bog in človek, v neizrekljivi ljubezni svojega Serca z vbogo ženo iz Sihara“. Vse se tu godi brez šuma in hrupa. Učenci gredo v mesto po jedi, skrivaj jo hoče opomniti njenih grehov, da ne bo očitno osramočena, da se jej ne krati dobrega imena, če ga še kaj ima. In potlej jo polagoma pripelje do spoznanja in kesanja. Najpred jo prosi vodé on, ki ima v oblasti vse studence in reke in potoke, pri tem pa misli na njeno grešno dušo; „vode mi daj“ pravi, misli pa svoje navadno „moj sin, moja hči, daj mi svoje serce!“ In na njen zadirljivi odgovor: „kako moreš prositi mene vode ti, ki si Jud?“ ima Jezus le krotke besede nebeškega poduka in nebeških obljub, tako dolgo, da jo slednjič pripelje do pravega spoznanja ter jej sme naravnost reči: „Jaz sem Mesija, ki s taboj govorim“! In tako si je pridobilo najmiliše Serce predobrega pastirja novo ovčico in po njej še mnogo drugih. Tako si pridobiva še dandanes vedno novih ovčic ta nebeški pastir, o katerem je bilo že zdavno prerokovano, da „ne bo tlečega stenja vgasnil in vpognjenega tersta ne zlomil“.—

Gotovo ste zdaj radovedni, kako se je to najmiliše Serce vedlo mej nasprotniki in hudobneži. Če kedo poslušá ali bere ostre besede, ki jih je večkrat govoril zvitim farizejcem, bi si značiti na prvi pogled vtegnil misliti, da do sovražnikov pa Serce Jezusovo ni bilo tako prizanašljivo. Toda prevdarite bolj natanko.

Jezus je vsemogočni Bog, ki ima vse nebeške in svetovne

moči v svoji oblasti, v svojih rokah, kaker nam je to ajdovski stotnik po domače sicer, a osupljivo dobro razložil. Menil je namreč, kaker mora vojak priti, ali pa oditi, če mu tako vkaže poveljnik, ali pa hlapec storiti brez vgovora, kar mu reče gospodar: tako mora tudi vbogati najvišjega Gospoda vsaka bolezen in vsaka druga stvar. Pomislite tedaj, koliko pripomočkov in strašnih kazni zoper svoje sovražnike je imel Jezus na ponudbo. Strel iz neba bi jih bil požgal, zemlja bi jih bila požerla, ako bi bil le mignil, vsaka bolezen bi jih bila rada pokončala, katero bi si bil le izvoliti hotel. Pa ne, Jezusovo premilo Serce si je izvolilo tudi do svojih sovražnikov naj milišega orožja na svetu: prepričavne besede. Pobirali so kamenje, da bi ga vanj lučali, pa ker beseda ni nič izdala, je bežal ter se je skrtil on, ki gromu in blisku zapoveduje. V Samariji ga v nekem kraju niso hoteli sprejeti; aposteljni so klicali ogenj iz nebes, Jezus pa jim je rekel: „Vi ne veste, kakšnega duha ste“ — pa je šel v drugi kraj. Pred sodbo ga hudoben hlapec vdari s pestjo, on bi ga pač lahko vdaril s černo smertjo, pa za tako vnebovpijočo krivico ima le krotko besedo: „Če sem krivičo govoril, spričaj, če pa resnico, zakaj me biješ?“ Ko je na križu visel v naj hujših bolečinah, so se še celo njegove svarilne resnobne besede od pred spremenile v ponižno molitev: „Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!“

Če še pomislite, da so se mu največi sovražniki v serce smilili, tako, da se je celo jokal zastran njih, zato ker bodo tako grozovito pokončani: mi boste gotovo verjeli, če pravim, da nas sovražniki Jezusovi skoraj še bolj prepričavno učijo kaker njegovi najboljši prijatelji, da je bilo Jezusovo Serce res izmej vsih najmilše.

Miločutnost Jezusovega Serca se nam slednjič prav lepo kaže, ako ga opazujemo vpričo žalostnih in terpečih. Že po naturi je njegovo Serce tako dobro (Hebr. 2. 17); a lastna skušnja — po človeško soditi — ga nam je storila še milišega. Saj si skor ne moremo misliti stiske in britkosti in žalosti, da bi je njegovo Serce ne bilo občutilo v največi meri. In serce, katero samo skusi, ve, kaj se pravi terpeti; serce, katero je samo nosilo gorjé, ne more ostati, brez sočutja, kadar vidi, da ga nosijo drugi: terpljenje je najboljša šola za serčno sočutje.

Kedo bi ne bil ginjen, ko bere pri sv. Janezu (Jan. 11), kako se je božji Sin pri grobu svojega prijatelja „v duhu zgrozil“ in z jokajočima sestrama in žalujočimi prijatelji ranjcega Lazarja tudi sam se milo razjokal, da so pričujoči osupjuni djali: „Kako

ga je vender ljubil!“ Kako veličastno se nam kaže Jezusovo Serce v tistem trenutku, ko s tolažbe polnimi besedami: „Žena, nikar se ne jokaj!“ najmski vdovi edinega sinu zopet živega izročja! In kolikrat se sicer v evangeliju bere, da je bilo od vsmiljenja ginjeno njegovo Serce!

Zdaj upam, da si do dobrega prepričan, da je Jezusovo Serce naj miliše. Bog hotel, da bi to 7. čislo vsaj za nekoliko spet povikšalo tvojo ljubezen do božjega Serca!

Jesu, Deus meus, super omnia | Jezus, moj Bog, nad vse te amo te! | ljubim!

(50 dni odpustka vsakikrat. Pij IX, 7. maja 1854.)

Novi svetniki.

3. Sveti Benedikt Jožef Laber.

§. 6.

V Loretu.

Pri Materi Božji v Loretu je bil Benedikt, kaker smo že rekli, vsako leto. Tam je molil cel dan, dokler je bila velika cerkev odperta, ali pred altarjem svetega rešnega telesa ali pa v sveti hišici Marijini. V to je šel najrajši, keder ni bilo ljudi notri. Takrat so mu vderle solze iz oči in z gorečo ljubeznijo je poljubljal svete zidove, ki so bili stanovanje Sinu Božjega. Keder je bila cerkev polna, pa se je skrtil za kakim stolpom (kamenitim stebrom), ali pa je kaker najnevredniši vernik v predvežju opravljal svoje molitve. Čez noč je bil perva leta na unanjih cerkvenih stopnjicah. Neki gospod Valerij ga je opomnil, da je to nevarno za zdravje; on pa je odgovoril le: „Bog hoče tako!“ Naposled se je vdal, da si je izbral boljše prenočišče, najprej v predvežju neke duhovniške hiše, pozneje na kmetih po hlevih in fištrinah (pekarnicah).

Od leta 1773 je bil vže omenjeni pater Tampelj izpovednik v Loretu. On je bil sploh k ostrosti nagnjen ter ne posebno vnet za romarje. Perva leta se ni dosti menil za Benedikta, niti za hvalo, ki se mu je dajala. Ko je bil petič v Loretu, leta 1776, se mu Benedikt približa, ko je proti poldne ravno hotel vstati iz izpoved

nice; mislil ga je prositi, da bi smel tudi v Loretu nadaljevati navadno svoje življenje. K tej prošnji se je čutil zavezanega, ker je mislil, da je tu pod njegovo duhovno oblastjo. Pater je bil ž njim osoren ter ni vedel, kaj bi mislil o Benediktu. Ko je popoldne vpricho drugih njegova pisma v redu našel, hoče imeti še izpovedne in obhajilne listke iz Rima. Benedikt se skloni ponižno ter molči, dasiravno je pater Tampelj ostro govoril. Stermel pa je pater vendar nad ponižnostjo, skromnostjo in poterpežljivostjo njegovo; zato je prosil Boga, da bi ga mogel pravično soditi. Drugi dan mu je rekel priti k izpovedi. Zdaj je izvedel, da se je izpovedal poslednjič pred enim tjednom, k svetemu obhajilu pa gre, koliker krat mu izpovednik dovoli. Pater vpraša, zakaj včeraj ni odgovoril, ko je hotel imeti od njega izpovedni listek. Benedikt globoko zdihne, solze mu stopijo v oči in trepetaje pravi: „Zato, ker so bili zraven Francozi.“ Pater mu zdaj natanko preišče vest, pa najde popolnoma nedolžno, neomadežano dušo. „Hvalil sem Boga“, tako je pravil pozneje, „in nisem se mogel zderžati solz, ko sem poslušal to čudovito izpoved.“ Ne še zadovoljen s to izkušnjo je hotel pater še globočje pogledati v to sveto življenje; pokliče ga torej k sebi, da se pomeni ž njim o čednostih njegovih. Benedikt je obledel, solze so tekle scurkoma, in le v imenu svete pokorščine se je dal primorati, da je kaj povedal. Ali kar je povedal, je kaker zameknilo patra; življenje tega vbožca se mu je zdelo podobno življenju svetega Frančiška in visoke njegove misli mislim, ki jih je sveta Terezija izrekla v svojih spisih. Po teh zadosti dolgih pogovorih je pater zapisal svojo sodbo, ker je mislil, da bi znala kedaj važna biti dotika njegova z Benediktom, in zraven je pristavil, da se temu zapisku popolnoma verjeti „po smerti tega tako velikega in čudovitega francoskega svetnika Benedikta Jožefa Labra“. Pogovori so se nadaljevali tri dni; nato so se naenkrat pretergali, ko so neki romarji po izpovedi Benediktovi veselje razodeli patru, ker je izpovedal svetnika, novega svetega Alojzija, novega svetega Aleksija. Benedikt je bežal iz cerkve in iz Loreta; poznejša leta pa se je skerbno ogibal Tamplja.

Proti Valeriju, ki ga je častil ko dobrotnika, je bil pa od leta do leta zaupljiviši in prijazniši. Ta je bil neko veliko milost prejel od Boga, ter jo je pripisoval priprošnji svetega Filipa Nerija. Zato se je bil namenil na božji pot h grobu njegovemu ter se je hotel pridružiti Benediktu, keder se bo vračal v Rim. Ali bodisi, da se ni štel vrednega te časti, bodisi, da se je bal, da bi

bil po taki družbi kaj zaderžan v molitvah in svetem premissljevanju, Benedikt ni sprejel ponudbe, rekoč, da se predolgo mudi na potu, ker se ne derži vedno tistega, ki gre naravnost proti Rimu, tudi ne popotuje ob nedeljah in praznikih. Valerij se mu ni več silil ter je popustil svoj namen, ali prosil je vbožca za to dobroto, da bi vsak krat, keder pojde mimo cerkve svetega Filipa, v njegovem imenu noter stopil ter obiskal svetnika.

Benedikt ni lahkomisljeno obetal molitve; keder je pa kaj obljubil, potem mu je bilo izpolnjenje sveta in resna skerb. Ob tej priliki je nekaj časa gledal Valerija zamišljeno, nato je djal, da bo opravil enkrat to obiskanje cerkve, samo enkrat. In ko je drugo leto zopet videl prijatelja, mu je naznanil, da je izpolnil obljubo.

Naj rajši je bil naš romar samotn v cerkvi loretanski, da ga nič ni motilo in nihče ga gledal, ko je molil. Zato mu je bilo težko, ker je bila pogostoma velika gnječa noter; potožil je to Valeriju. Ko mu je ta rekel, da je o veliki noči menj ptujcev tam kaker druge čase, je od tedaj vedno konec posta prihajal v Loret.

Prenočišča je po navadi iskal na deželi. Enkrat ga je mislil Valerij pri svoji rodovini na nekem marofu pod streho spraviti. Ali ko gospodinja ni rada sprejela gujusnega merčesa polnega berača, je šel mirno iskat drugih erperg, prav nič razžaljen. „Vbožci morajo biti vajeni, da se jih odpravi“, je rekel.

Zaderžan od snega in povodnji je leta 1779 pozneje ko navadno prišel v Loret. In vtrujen je bil do dobrega, tudi obleka je bila čez navado zdelana. Ker so bile vse bližnje hiše polne romarjev, je moral iti noter do morja, da je dobil samotno prenočišče. Bolelo ga je, da je na tem dolgem, težavnem potu izgubljal čas ter ni mogel zadosti dolgo v cerkvi prebiti. Ko je tožil zato gospodu Valeriju, se mu ponudi, da mu najde druge erperge. Poskušnja se je posrečila in Benedikt je hvaležnega serca sprejel dobroto. Vender pa se ni dal pregovoriti, da bi bil stare svoje cunjje zamenjal z novo obleko, ki mu jo je bil Valerij poslal v novo stanovanje. Le hlače je sprejel, glede vsega ostalega je djal: „Dajte komu, ki mu je bolj treba, ko meni“.

Drugo leto ga je pobožna družina Sóri želela v stanovanje. Neka stara vdova, ki so jo imeli Sórijevi pri sebi, da jim je pomagala pri kupčiji, mu je bila že večkrat dala kaj malega vbožgaime. Ona ga je morala torej prositi, da bi sprejel pri njih prenočišče.

Benedikt odgovori: „Bom, rad sprejmem to dobroto.“

Ko je vdova domov prišla, je bilo veliko veselje v hiši. Berž so mu priravnali prav vbožen prostorček, ker so dobro vedeli, kako ljubi vboštvo.

Benedikt pride z malho na rami in palico v roki ter pozdravi skromno in ponižno: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ nato vpraša gospodinjo Barbaro: „Kaj mi hočete res to dobroto storiti, da me boste imeli čez noč?“

„Seveda“, odgovori žena, „le pojdite, da vam pokažem izbico, ki sem vam jo pripravila.“

Ko ga je pripeljala v kambrico, vpraša Benedikt ali nima kakšnega manjšega prostorčka, „zakaj z berači ni da bi se prevoljno ravnalo; zadosti je, da se jih le pod streho vzame.“ In ko vidi posteljo, pravi: „Pa zakaj to pripravljate! Vbožec, če se more stegniti na tleh, pa ima vse, kar mu je treba.“

Žena odgovori, da je vbožna postelja; sicer pa je njemu na voljo dano, ako jo hoče rabiti, ali ne. Nato so ga peljali v kuhinjo, kjer je stala miza pogernjena. On se čudi, da bi se mu imelo še jesti dajati; vendar sluša, pa vse se mu zdi predobro in le malo vžije. Ko je šel v svojo kambrico, je hotel na vsak način, da naj ga gospodar zaklene, ker je berač in ptujec.

Zgodaj zjutraj odpre Gavgencij, tako je bilo ime gospodarju, in najde romarja v molitvi. Nato je berž šel v cerkev. Ker se je dekli berač studil, je šla Barbara sama postiljat posteljo, ki je bila čisto malo vtisnjena; merčesa na nji pa ni našla nobenega, dasiravno je po Benediktu vse gomezelo. Zvečer se je torej vračal v to svoje stanovanje. Vselej je stal, dokler se mu je reklo, da naj sede; nigdar ni odperl vrat sam od sebe, ni da je vstopil, ni da bi bil vun šel. Vedno je hotel živeti pokoren, kaker se vbožcu spodobi. Lahko si je misliti, da ga je vse v hiši priserčno ljubilo ter so ga otroči berž hoteli videti, ko so prišli iz šole.

Družina je pa živela v pomanjkanju. Nekega večera je popisoval Gavgencij beraču svojo zadrego. Benedikt se je mejtem večkrat kvišku ozerl, kaker bi Boga pomoči prosil. In res so ti ljudje pozneje pravili, da se jim je ta tri leta, ko so imeli Benedikta na erpergah, znatno razširila kupčija; ptujci so zderžema hodili k njim; blago se je kupovalo, poplačali so dolgove ter si lepo opomogli. „Po pravici smemo reči“, tako so djali, „da je s tem beračem previdnost božja prišla v našo hišo.“

Lahko si je misliti, kako žalostna je bila ta dobra družina, ko je Benedikt opravil pobožnost ter slovo vzal, da se verne zopet

v Rim. Celo gospodar se ni mogel premagati, da ne bi bil jokal. In kako so potem hrepeneli po dnevi, ko je imel zopet priti!

Leta 1781 je šel Benedikt sredi posta iz Rima pa je še le tisti teden po beli nedelji prišel k Materi Božji v Loreto. Pri Sorijevih so ga dolgo zastoj čakali ter so bili v veliki skerbi zanj. Zamudil se je bil pač mejpotoma pri tem ali onem svetišču. Proti poldne ga sreča Gavdencij ter ga hoče silno razveseljen precej seboj vzeti.

„Najprej k Materi Božji“, pravi Benedikt, „potem pridem k vam, da sprejmem vašo dobroto“.

Ali ura za uro je potekla in dan je bil do konca, romarja pa le še ni bilo. Mudil se je pri Materi Božji in tam mu je bil čas vedno prekratek. Zvečer gre Gavdencij, da bi ga sprejel pri cerkvenih vratih. Res ga je pripeljal. — „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ pozdravi, ko vstopi, ter pristavi: „Tudi letos mi hočete vsmiljenje izkazati? Pa vam bom težavo delal“.

„Ne, ne!“ odgovori Barbara, „le veselje nam delate. Pojdite v svojo kambrico ter ravnajte po volji“.

Tudi to leto se mu je vse predobro zdelo za berača, kar se mu je na mizo postavilo; pa iz pokorščine do gospodinje je vendar le včasih kaj vzel, kar bi si drugači ne bil dovolil; seveda tudi tedaj le kako mervico, da je bilo ime.

Barbara, dobra žena, mu je skerbela tudi za obleko in Valerij je bil vzkazal služabniku božjemu, da ji mora v tem kaker tudi glede hrane pokoren biti. Benedikt je slušal, vendar s potrebnim prideržkom; nič ni smelo nasprotno biti svetemu vboštvu.

Neki večer mu je eno srajco položila na posteljo, da bi mu tisto, ki jo je imel na sebi, oprala. „To ne bo pomagalo nič“, pravi vbogi berač. „Pač bo pomagalo“, odgovori Barbara, „če zbolite na potu, ter boste prišli v kakov špital, bo dobro, če boste imeli čisto srajco.“

Benedikt sluša ter se pozneje se vso ponižnostjo zahvali za dobroto, ki mu jo je storila. Tudi se je dal prepositi, da je ruto, ki jo je imel za vbrisati, pa je bila že grozovito razcunjena, zamenjal za drugo boljšo. Barbara v svoji skerbi in ljubezni mu je hotela zdaj še drugo sukno napraviti, da bi ga bolj branila mraza in vetra in da bi se ljudem ne gnjusil tolikanj zavoljo nesnage in razcapanosti. Ali Benedikt je to ponudbo tako odločno odbil, da je bila zastoj vsaka beseda; ostal je v svojih ljubih cunjah.

Štirinajst dni se je pomudil ta pot pri Materi Božji. Ko se je

odpravljaj nazaj v Rim, so ga prosili Sorijeji, da bi pač gotovo zopet prišel drugo leto. Sprejel je še kosce kruha in močno palico, ki so mu jo pripravili, in tako je šel „ter nas pustil“, kaker je rekla Barbara, „v veliki žalosti; zakaj mi smo ga imeli za svetnika in neverjetno je, kako se nam je vse dobro obnašalo, keder je pri nas bil; prividnost božja je očitno bila z nami“.

Leta 1782 ga je v gorah sneg zapal; še le čez dvaindvajset dni je ves shujšan in spehan na veliki četertek prišel v Loret. Oglasil se je precej pri Sorijevih, kaker so ga prosili prej to leto, odložil je malho ter šel potem naravnost v cerkev, ne da bi bil kaj zavžil. Še le proti večeru se je vernil. Polna vsmiljenja mu je gospodinja pripravila uekaj boljšega, česer je pa le v imenu pokorščine malo pokusil. In dasiravno mu je bil zdaten počitek silno potreben, je šel vender drugo jutro na vse zgodaj v cerkev ter je ostal tam v molitvi noter do večera.

Proti večeru je klečal blizu izpovednice nekega patra Aljmeričija, keterega je močno ginila pobožnost beračeva. Pomignil mu je k sebi in ko je na vprašanje, ali se želi izpovedati, odgovoril, da bi se rad, mu reče pater, naj le kar stopi v izpovednico. Vbožec pravi, da lahko čaka, ker je še dosti drugih, ki bi se radi izpovedali. Ali ker je izpovednik hotel njega prej, je Benedikt slušal.

Pri izpovedi se je tresel na vseh udih, ko je popisoval nevednost svojo in nehvaležnost proti Bogu. Pater pa se je čudil čistosti te duše ter mu je vказal, da naj pristopi v veliko soboto in veliko nedeljo k svetemu obhajilu.

Ko je zvečer domov prišel, je bil ves zamišljen in ko so mu ponudili, da bi kaj v usta del, je odgovoril žalosten: „To ni večer, da bi se jelo. Naš Gospod Jezus Kristus je dosti terpel ta dan, pa ni nič jel.“ Barbara je na vsak način hotela, da mora kaj vžiti, in vzel je potem nekaj, pa navadnega veselega duha njegova ni bilo čutiti ta dan.

Drugo jutro je bil že zgodaj zopet pri izpovednici patra Aljmeričija, da bi se še enkrat prav močno obtožil nevednosti svoje in nehvaležnosti. Izpovednik mu je zdaj natanko preiskal vest ter se je čudil jasnim njegovim odgovorom; tudi je izpoznal, da le malo trenutkov opravlja ustne molitve; skoraj ves čas je bil potopljen v sveto premišljevanje. Premišljeval je zlasti skrivnosti britkega terpljenja, posebno, kako je bil Jezus s ternjem kronau, in pri tem se je vedno povzdignil k premišljevanju presvete Trojice. Pa-

ter je hotel vedeti misli in občutke, ki mu jih zbuja tako premišljevanje. Pokorno se je vdal romar ter jih je naznanil tako prav in lepo, da se je Aljmeriči le čudil; saj so bili občutki in izrazi prav kaker svete Terezije. „Popolnoma sem bil prepričan“, tako je rekel pozneje, „da je ta raztergani, vmazani berač eden izmed izvoljenih, ki imajo znanstvo svetnikov“.

Vprašal ga je še: „Ali pridete tudi k letu?“

„Ne!“ odgovori romar.

„Pa zakaj ne?“

„Moram iti v domovino.“

Izpovednik je mislil, da hoče reči, da pojde na Francosko; zato na dalje vpraša: „Pa kaj ne pridete čez Loret, ako greste v domovino?“

Benedikt pravi nato trikrat zaporedoma: „Ne, oče moj, jaz moram v domovino!“

Odpravil se je že v četrtek po veliki noči zopet v Rim. Ko ga je Valerij vprašal, ali pride tudi drugo leto, odgovori po kratkem premiselku: „To bo težko šlo. Ako se ne vidimo več tukaj, se bomo pa v nebesih zopet videli“. Tako se je poslovil tudi pri Sorijevih. Ko ga je Gavdencij vprašal, če mu ni ničesar treba, odgovori, da bi mu en križec veliko veselje napravil; njegov je bil že polomljen. Gavdencij hitro prinese enega iz svoje štacune ter mu ga obesi okoli vrata. Benedikt se lepo zahvali, pozdravi „Hvaljen bodi Jezus Kristus“ ter otide. Zadnjikrat je bil v Loretu.

Življenje brata Junipera.

13. poglavje.

O žalosti, ki jo je imel brat Juniper zavoljo smerti svojega tovariša, brata Amacijaljbeneta.

Brat Juniper je imel tovariša, brata, katerega je priserčno ljubil, ter mu je bilo ime Amacijaljbene. Dobro je imel ta v sebi čednost najvišje poterpežljivosti in pokorščine, zakaj, ako bi ga bil kedo cel dan tepel, ni bil nigdar hud, tudi se ni zavoljo tega pritožil niti z eno besedo. Poslan je bil večkrat v samostane, kjer je bila sitna družina v obhoji, ki ga je mnogo preganjala, pa vse to je prenašal jako poterpežljivo brez kakove nevolje. On se je

smejal in jokal, kaker mu je brat Juniper velel. Zdaj vmerje ta brat Amacijaljbene, kaker je bila volja božja, v najboljšem sluhu, in ko je slišal brat Juniper o smerti njegovi, ga je obšla tolika žalost v duhu njegovem, kaker je še ni čutil v svojem življenju zastran nobene počutne reči. In tako je v zunanjem kazal veliko britkost, ki je bila znotraj, ter je rekel: „O jaz sirota! ker mi ni ostalo nič dobrega več in ves svet je razdert v smerti mojega sladkega in preljubljenega brata Amacijaljbeneta.“ Ter je djal: „Kè ne bi bilo tako, da ne bi mogel miru imeti z brati, jaz bi šel k jami njegovi, pa bi vzel glavo njegovo in iz črepinje bi naredil dve skledici; iz ene bi jedel njemu v spomin in sebi v spodbujajo za zmirom, iz druge bi pa pil, kadar bi bil žejen, ali bi se mi piti ljubilo.“

Prenesenje sv. Deodata.

Pervo nedeljo po binokostih na svete Trojice dan se je obhajala v Ljubljani redka in ginljiva slovesnost, prenesenje svetega Deodata marternika iz uršulinske v frančiškansko cerkev. „Zgodnja Danica“ nekako tako popisuje ta spomina vredni dogodek:

Ob osmih zjutraj so gorele sveče in svetilnice po vsi uršulinski cerkvi, čakali so frančiškanski izverstni pevc, znatno kerdelce belo oblečenih dekliček z oljikavimi vejicami v rokah in pa polna cerkev vernikov. Pred velikim altarjem je stalo višnjevo ogernjeno častno nosilo z venci ob straneh, s krono in križem na verhu in znotraj je počivalo častitljivo truplo sv. Deodata. Kmalu po osmi uri je mej zvonjenjem prišel obhod prečastitih gospodov korarjev, redovnikov ter drugih duhovnikov z milostivim gospodom proštom na čelu. Pevci so zapeli pesem svetemu Deodatu in prošt so pokadili svetnika. Potem so pevc začeli litanije vseh svetnikov in procesija se je vzdignila. Mej drugimi so najprej za križem in zastavami šli častiti redovniki, pevc, omenjene deklice, duhovni itd. Svetnika je nosilo 8 duhovnikov, to je 4 redovniki in 4 drugi duhovniki. Ob straneh je šla častna straža vojakov in tudi dolga versta veteranov, ob vogleh svetnikovega sedeža pa so svetili štirje možje iz fare v častitljivih erdečih plaščih, kaker imajo šego iz starodavnih časov. Zadaj je šlo ljudstvo, mnogi z gorečimi svečami. Procesijo so vodili milostivi gospod prošt škofijski skoz gospodske ulice, čez novi most, po velikem tergu in skoz špitalske ulice

v frančiškansko cerkev. Povsod je bilo polno ljudstva, posebno pa ob Zvezdi, po velikem tergu in po prostorih pred frančiškansko cerkvijo. Obnašalo se je vse spodbudno, resno in čedno. Videlo se je, da se meščani zavedo, kako drag zaklad se v toliki častitljivosti skoz mesto spremlja.

Tudi frančiškanska cerkev, ob čelu ovenčana, je bila polna ljudstva; kaker v nunski cerkvi in po poti, tako je bil tudi tu najlepši red. Premilostivi gospod knez in škof so tukaj najprej slovesno blagoslovili lepi častitljivi hramček, kamer se je potem z največo previdnostjo preložilo telo svetnikovo. Hramček so nato varno zabili in zapečatili sè škofovim pečatnikom, tako da nihče ne more vvanj seči ter so svetinje popolnoma zavarovane.

Nato je bila slovesnostna pridiga, v kateri so častiti gospod Anton Keržič mej drugim pojasnili tudi dogodbe s telesom svetega Deodata, ki je že pred 16 stoletji življenje dal za sveto vero, kako je bilo namreč to telo prvič prineseno v Ljubljano, pred dvema letoma poslano zopet v Rim ter je zdaj vnovič dospelo na svoje mesto. Po pridigi so peli slovesno sveto mašo sami premilostivi gospod knez in škof. Hram sè svetnikom je stal mej tem v cerkvi pred garterci proti ljudem obrnjen; po maši pa so ga vložili na odmenjeno mesto na altarju Marije Device dobrega sveta. Nato so pokadili svetnika in milostivi gospod višji pastir so odpeli še neketere prošnje in molitve za pomoč po posredovanju svetega Deodata. Naposled se je pri velikem altarju izpostavilo presveto Rešno Telo, potem je bil Te-Deum in blagoslov z Najsvetejšim.

Ko je bilo tako cerkveno opravilo končano, so ljudje začeli obsipati svetnika, da bi ga videli in počastili, in to je terpelo potem ves ljubi dan.

Pri popoldanji slovesnosti so se v primerni pridigi popisovale dogodbe rimskega koloseja in glasovitih katakomb ali podzemeljskih pokopališč prvih kristijanov rimskih.

Blizu tako poroča „Zgodnja Danica“. Mi dostavljamo pri tej priložnosti nekoliko besed o pridobljenju in prvem prinesenju teh častitljivih ostankov v ljubljansko mesto.

Truplo svetega Deodata je počivalo mnogo sto let v katakombah v pokopališču svetega Kalista. Od tam ga je dobil ž. k. kavca 1737, ko je bil ko generaljni vizitator reformirane frančiškanske provincije rimske v glavnem mestu katoliškega sveta, pater Žiga Skerpin, eden najizverstniših mož naše slovenske redovne okrajiae. Pripomogla mu je k tej pridobitvi plemenita gospa Ok-

tavija, soproga kneza Filipa Korsinija, prevnuka tedanjega papeža Klemenca XII. Kosti svetnikove so bile čedno oblečene ter ob enem s posodico njegove kervi, ki se je poleg trupla našla v katakombah, položene v belo, dobro zaperto leseno skrinjico prevezano z erdečim svilnatim trakom ter zapečateno z malim pečatom škofa Tomaža Červijónija, predstojnika apostoljskega sakrarija ali svetinjišča. Zraven je dobil imenovani pater pravico te svetinje ali sam obderžati, ali drugim podariti, iz Rima poslati in v vsaki cerkvi ali očitni kapeli jih izpostaviti očitnemu češčenju vernih.

Na svetega Andreja dan, 30. listopada 1737, so se pripeljali sveti ostanki v teržaško loko ali pristanišče, od koder jih je preneslo šest plemenitih duhovnih gospodov v hišo nekega meščana, Jožefa Džuzánija po imenu. Prenašanje se je godilo pod noč natihoma. Vender je prihajalo že tisto noč in po tem nadalje, dokler je bilo sveto truplo v Terstu, mnogo ljudstva častit ga, in kakor piše tadani škof teržaški, bi se bili gotovo tudi korarji vdeležili in v kako cerkev postavili svete ostanke, ako bi se bilo hotelo slovesno jih prenesti.

Iz Tersta so peljali častitljivi zaklad po suhem do Verhnike; tam so ga deli v čoln ter ga po Ljublanici pripeljali v Ljubljano, kjer to ga redovniki z veseljem in častjo sprejeli 5. prosinca 1738. Tadanji škof ljubljanski Žiga Feliks grof Šrattenbah je velel, ko se mu je naznanil prihod svetinj, svojemu generaljnemu vikarju korarju Janezu Jakobu Šilingu vpričo še enega korarja in drugih duhovnikov odpreti zaboje, da se prepriča, ali so noter resnično prave svetinje svetega marternika Deodata. Ko se je to zgodilo, so preložili svetnika v drugo od izvanaj in iznotraj olepotičeno, spred z garterci zadelano skrinjo. Z devoljenjem škofovim se je nato leta 1741, četrto nedeljo po binkoštih 18. dan meseca rožnega cveta častitljivi zaklad v slovesni velikanski procesiji prenesel iz škofijske v frančiškansko cerkev, kjer se je postavil na altar Marije Device brez madeža spočete.

Frančiškanska cerkev pa je bila tedaj še tam, kjer je dandanašnji glavna straža, poleg šol, ki so bile nekedaj samostan frančiškanski. Samostan in cerkev, ki ju zdaj imajo frančiškani v Ljubljani, so dobili še le pozneje, leta 1785, ko je cesar Jožef mej drugimi tudi avguštinjane, ki so prvotno tam bili, odpravil iz Ljubljane. Tistega leta je torej tudi sveti Deodat prvič prišel v to cerkev, kamer so ga zdaj v drugič tako slovesno prenesli.

Priporočilo.

Na praznik vnebohoda Kristusovega pol ure čez poldne je v Gospodu zaspal častiti pater **Herkulan Šavor**, kapucin v Celju, rojen leta 1852 v Radovici na Dolenjskem. Poseben prijatelj „Cvetja“ je ta mladi pater več prelepih pobožnih pesmi zložil za naš list, zlasti „Pred tabernakelj!“ in „Za god Marijinega obiskovanja“ v 1., „Jezus,“ „Na Marijino vnebovzetje“, „Ime Marije“ in „Božično noč“ v 2. letniku. Gotovo bi bil spisal še mnogo lepega in spodbudnega, da nam ga ni tako prezgodaj pokosila nemila smert. Pač upamo, da ni brez pomena, ker ga je Bog ravno na vnebohod poklical iz te solzne doline; vender bi ne storili svoje dolžnosti, ako ga nebi prav posebno priporočili v pobožno molitev vsem bravcem tega lista.

Iz Ruš se priporočati:

Marija Glaser, ki je ko vsmiljena sestra z imenom Školastika v Ljubljani vmerla 17. malega travna. O srečno serce, ki Jezusa tako ljubi, kaker ga je ljubilo njeno! in srečni stariši, ki Jezusu toliko nevest v dar prinesejo; zakaj dve sestri ste v domači hiši vmerli v neomadežani nedolžnosti, dve ste pa še v samostanu, ena v Gradcu, druga v Ljubljani.

Kristina Kumarič, vmerla 15. velikega travna na osepnicah, stara 54 let, lep izgled vsem bratom in sestram 3. reda. Naj počivate v miru!

Nadalje se priporočajo v pobožno molitev dve rajni sestri **Cecilija** in **Terezija Lorbek**, tretjerednici od Sv. Ane v Slovenskih goricah, in tretjerednice goriške skupščine, sestre: **Joana Nepomucena (Filomena) Marušič**, vmerla 27. velikega travna, **Margareta (Marija) Trušnik**, vmerla 5. velikega travna, in **Frančiška (Jozefa) Gaberščik**, vmerla 22. velikega travna v Inzbruku. —

Naposled priporoča v molitev neki častiti duhovni gospod sebe, svojce in svojo župnikovino.

Popolni odpustek morejo dobiti meseca malega serpana:

1. vsi verni katoličani v frančiškanskih cerkvah 9., 14., 24., v kapucinskih tudi 7. in 11.;
2. tretjeredniki v kateri koli cerkvi razen teh dni tudi 8., 15., 16., 27.; vesoljno odvezo pa 2.